

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

Postavení církví z pohledu zákona o veřejných zakázkách

28.3.2013

Největší právnická firma
v České republice

Klienty nejlépe hodnocená
právnická kancelář
v České republice

Největší právnická firma
v České republice
(2011)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo v počtu realizovaných
fúzí a akvizic v České republice
a východní Evropě
(2010)

1. místo mezi domácími
právnickými firmami
(2010)

Relevantní právní úprava a zkratky

- **ZoMVC** = zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi)
- **ZoHZC** = zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem
- **ZoC** = zákon č. 3/2002, Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech)
- **ZVZ** = zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Otázka naplnění definice veřejného zadavatele dle ZVZ

Dle ustanovení § 2 písm. d) ZVZ je veřejným zadavatelem:

právní osoba, pokud

1. byla založena či zřízena za účelem **uspokojování potřeb veřejného zájmu**, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, **a** (zároveň)
2. je **financována převážně státem** či jiným veřejným zadavatelem nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem **ovládána** nebo stát či jiný veřejný zadavatel jmenuje či **volí** více než polovinu členů v jejím statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu

Rozhodovací praxe ÚOHS před narovnáním s církvemi (1/2)

Před přijetím ZoMVC se ÚOHS zabýval otázkou postavení církví jako veřejných zadavatelů dvakrát:

postavení **Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Praze 1** (S200/2009, resp. R162,163/2009) – dovozeno, že **je veřejným zadavatelem**

- **veřejný zájem - dovozen:**
 - §15a/4 ZoC – obecně prospěšná činnost charitativní, sociální nebo zdravotnická (výdělečná činnost jen doplňkově) – dle ÚOHS ve veřejném zájmu
 - Nález ÚS č.j. 4/2003 – úkol církví nelze redukovat na pouhé vyznání určité náboženské víry, ale i činnost charitativní, humanitární a obecně vzdělávací – dle ÚOHS ve veřejném zájmu
 - odkaz na rozsudek ESD č.j. C-360/96 – poskytovatel nehradí veškeré náklady služeb církve, jiný způsob poskytování než od běžných podnikatelů
 - církevní zřízení a církevní řády – péče o potřebné, nemocné a slabé
 - finanční spoluúčasť státu lze považovat za jeden z ukazatelů veřejného zájmu
- **financování státem/veřejným zadavatelem - nedovozeno:**
 - §27/4 ZoC – příjmy tvořeny dotacemi
 - dle ÚOHS – ve vztahu k jednotlivému účetnímu období + samostatné právnické osobě (církve - dovozeno vs. farní sbor - nedovozeno)
 - **dle ÚOHS – !nejsou rozhodné důvody financování ale způsob!** x blíže argumentačně nepodloženo
- **ovládání státem/veřejným zadavatelem - dovozeno:**
 - otázka, zda farní sbor ovládán církví (**u církve totiž dovozeno, že veřejný zadavatel z důvodu financování ve výši více než 50% v daném roce**)
 - dle ESD č.j. C-237/99 – pojem „ovládání“ širší ve smyslu ObchZ – např. pravidla, kterými se musí při své činnosti řídit + pravomoc činit opatření, pokud jsou porušována – synodní rada a synod

Rozhodovací praxe ÚOHS před narovnáním s církvemi (2/2)

postavení **Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou** (S208/2009) – dovozeno, že není veřejným zadavatelem

- **veřejný zájem - dovozen:**
 - dle Konstituce – účelem je duchovní poslání, pastorace a charita a úkolem je péče o nemocné, potřebné a chudé (bez bližší argumentace)
- **financování státem/veřejným zadavatelem - nedovozeno:**
 - na daný rok nedovozeno
- **ovládání státem/veřejným zadavatelem - nedovozeno:**
 - dle ESD, č.j. C-237/99, č.j. C-306/97 – podmínka splněna, pokud má stát být jen nepřímý vliv na rozhodování o zadávání zakázek
 - nedovozeno – řád podléhá přímo **Svatému stolci (Vatikánu)**, tj. **nikoliv veřejnému zadavateli**, za kterého by mohla být považována právnická osoba Římskokatolické církve v ČR)

Protiargumenty ve vztahu k rozhodovací praxi ÚOHS

- **veřejný zájem:**
 - ústavně zaručené právo církve na samosprávu a svobodu náboženského vyznání – rozhodovací praxe v Německu!
 - Nález ÚS č.4/2003 Sb. – církve představují soukromoprávní korporace
 - zvláštní práva dle § 7/1 ZoC – není autoritativní zmocnění, ale výraz svobody náboženského vyznání a jeho projevu, nejedná se o pověření církví určitým úkolem – stát se své povinnosti zajistit tyto činnosti nezprošťuje
- **financování státem/veřejným zadavatelem**
 - státní příspěvky nepředstavují „financování státem“, ale závazek státu zajistit základní provozní potřeby církve z důvodu znemožnění ekonomické soběstačnosti po odnětí majetku
- **ovládání státem/veřejným zadavatelem**
 - ústavně zaručené právo církve na samosprávu a svobodu náboženského vyznání

+ dosud **neřešeno soudně** – pouze před ÚOHS

Změny po přijetí ZoMVC

Otázka změny pohledu na financování církví:

- **§ 15 ZoMVC – tzv. finanční náhrada po dobu 30 let**
 - dle důvodové zprávy:
 - náhrada za původní majetek, který nemůže být vydán
 - má umožnit vytvoření hospodářské základny pro trvale udržitelné samofinancování
= dle našeho názoru by **neměla být posuzována jako dotace státu**
- **§ 17 ZoMVC – tzv. příspěvek na podporu činnosti po dobu 17 let (ve výši dle ZoHZC v roce 2011)**
 - dle důvodové zprávy:
 - účelem je „umožnit přizpůsobit se nové ekonomické situaci, kdy stát **nefinancuje jejich duchovní, ani jim nepřispívá na úhradu dalších nákladů**“
 - systém přímého financování „umožňoval přímou hospodářskou kontrolu státem“
 - součástí majetkového vypořádání je „opuštění principu financování platů duchovních a dalších výdajů registrovaných církví a náboženských společností ze státního rozpočtu“
= dle našeho názoru by **neměl být posuzován jako dotace státu**

x bude záležet na výkladové praxi ÚOHS a soudů

Exkurz: naplnění definice „dotovaného zadavatele“

Dotovaný zadavatel (viz § 2 odst. 3 ZVZ)

osoba, která zadává veřejnou **zakázku hrazenou z více než 50%** z peněžních prostředků z **veřejných zdrojů** nebo pokud peněžní prostředky poskytnuté na veřejnou zakázku z těchto zdrojů **přesahují 200 mil. Kč**

- zde není nutný veřejný zájem jako u veřejného zadavatele
- v případě poskytnutí klasické dotace např. z fondů EU i pokud by byl případně považován příspěvek na podporu činnosti jako „prostředky z veřejných zdrojů“
- potřeba rozlišovat, „jaké peníze“ použity na danou zakázku (vyňata by např. byla oprava kostela financovaná výhradně z darů věřících)

Děkuji za pozornost!

JUDr. Petr Kadlec, partner
petr.kadlec@havelholasek.cz

PRAHA

Týn 1049/3
110 00 Praha 1
Tel.: + 420 224 895 950
Fax: + 420 224 895 980
office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz

BRNO

Hilleho 1843/6
602 00 Brno
Tel.: + 420 545 423 420
Fax: + 420 545 423 421
office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz

OSTRAVA

Zámecká 20
702 00 Ostrava
Tel.: + 420 596 110 300
Fax: + 420 596 110 420
office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz

BRATISLAVA

Apollo Business Center II, blok H
Mlynské Nivy 49
821 09 Bratislava 1
Tel.: + 421 232 113 900
Fax.: + 421 232 113 901
office@havelholasek.sk
www.havelholasek.sk